26485 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

36630 Brede Welvaart

Nr. 468 Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2026

De vaste commissies voor Economische Zaken, Klimaat en Groene Groei, en Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben een brief ontvangen van de heer J. van O. d.d. 7 mei 2026 over het beleid voor gezonder sociaal en ecologisch klimaat en de versterking van concurrentiekracht en werkgelegenheid" (zie bijgaande kopie). Op verzoek van de vaste commissie voor Economische Zaken geef ik hieronder mijn reactie op deze brief.

De brievenschrijver refereert aan een recent onderzoek[1] getiteld "DAX-AEX Futureproof Index" van de Erasmus Universiteit, Nyenrode Business Universiteit en strategisch bureau *ftrprf*. Het onderzoek stelt dat een deel van de grootste beursgenoteerde ondernemingen per saldo meer maatschappelijke en ecologische kosten veroorzaakt dan waarde creëert, en dat het kleinbedrijf op dit punt veel beter lijkt te presteren. De auteur spreekt zijn zorgen uit over dat dit niet alleen slecht zou kunnen zijn voor de sociale en ecologische prestatie van onze samenleving, maar ook onze concurrentiekracht en werkgelegenheid aantast.

De "DAX-AEX Futureproof Index" bevat een uitgebreidere manier om de bedrijfswaarde te meten dan enkel de financiële waarde. Zo bevat de index indicatoren over gezondheidseffecten, biodiversiteitsverlies en het consumentensurplus. Het kabinet waardeert en omarmt dergelijke bijdragen aan het debat over brede welvaart. Het kabinet is zich ervan bewust dat de impact van bedrijven veel verder strekt dan de financiële waarde die zij vertegenwoordigen. Zo dragen bedrijven in de medische sector bij aan een betere gezondheid, en dragen veel bedrijven bij aan het welzijn van werknemers en aan hun gevoel van zingeving. Tegelijkertijd hebben productieprocessen ook geregeld negatieve neveneffecten, zoals klimaatverandering ten gevolge van de uitstoot van broeikasgassen. De overheid is erop gericht om een positieve impact te stimuleren, en negatieve impact zoveel mogelijk te beperken. Het onderzoek maakt deze brede maatschappelijke impact van ondernemingen inzichtelijker.

[1] https://www.nyenrode.nl/docs/default-source/audio/dax-aex-futureproof-index.pdf?sfvrsn=fca32413_1

De *Futureproof Index* neemt de sociale en ecologische impact van bedrijven al goed onder de loep. Dat is waardevol. Maar er zijn twee redenen waarom het kabinet verder kijkt dan de door de index gemeten waarden. Bij politieke besluitvorming worden de verschillende maatschappelijke belangen integraal tegen elkaar afgewogen.

Ten eerste vertegenwoordigen de onderzochte ondernemingen bredere waarde op andere gebieden, zoals op geopolitiek en strategisch gebied. Zo zijn binnen de halfgeleidersector geavanceerde lithografiemachines van strategische waarde, omdat zij een cruciale schakel vormen in de mondiale chipketen. Deze waarde ontstaat op systeemniveau en is niet te herleiden tot de omzet- of ketenstromen van één bedrijf. Deze strategische waarde uit zich bij veel van de onderzochte bedrijven ook in hun centrale rol in een breder ecosysteem: een netwerk van toeleveranciers, dienstverleners en mkb-bedrijven profiteert van hun aanwezigheid en draagt op zijn beurt bij aan het behoud van deze strategische positie.

Ten tweede voorzien producten en diensten van bedrijven in de *Futureproof Index* in een maatschappelijke behoefte. Sommige van deze gaan gepaard met negatieve maatschappelijke effecten. De overheid stimuleert daarom de ontwikkeling van alternatieven. Deze transitie kost echter tijd: op korte termijn kan stoppen met bepaalde productieprocessen met negatieve bijeffecten juist tot grotere maatschappelijke schade leiden, omdat de geproduceerde producten en diensten van belang zijn voor de maatschappij.

Dat betekent niet dat de overheid geen oog heeft voor de negatieve impact die bedrijven op de samenleving kunnen hebben en waar de *Futureproof Index* terecht aandacht voor vraagt. Integendeel. Het kabinet stelt normen en geeft via beprijzing een financiële prikkel om gewenst gedrag te stimuleren. Zo wordt CO_2-uitstoot in Europa beprijsd via het ETS-systeem en werkt het kabinet via internationale afspraken zoals *CBAM* aan een gelijk speelveld, om te voorkomen dat vervuilende activiteiten slechts verplaatsen naar landen met minder strenge (klimaat)regelgeving. De uitstoot van broeikasgassen is daardoor flink gedaald in de afgelopen jaren. Het kabinet combineert deze normering en beprijzing met het ondersteunen van investeringen in verduurzaming en innovatie, zoals met subsidies voor schone technologie en investeringen in onderzoek en ontwikkeling.

En er zijn meer maatregelen in gang gezet die gericht zijn op het verder vergroten van de maatschappelijke waarde van ondernemingen. Zo zet

het kabinet zich in voor effectieve Europese regelgeving op het gebied van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO), met oog voor regeldruk en een gelijk speelveld. De Europese *Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)* verplicht bepaalde grote ondernemingen om duurzaamheidsinformatie te rapporteren. Het kabinet ondersteunt ondernemers via het MVO-steunpunt bij RVO bij vragen over de gevolgen van de CSRD voor hun bedrijf.

Het kabinet blijft zich inzetten voor een sterk en toekomstbestendig bedrijfsleven, waarin zowel grote ondernemingen als het mkb de ruimte krijgen om verantwoord te ondernemen en te groeien. De Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat draagt hieraan bij, door te werken aan het zo groot mogelijk maken van de maatschappelijke waarde die het Nederlandse bedrijfsleven creëert. Zo zorgen we ervoor dat Nederland ook in de toekomst kan blijven profiteren van een sterk, innovatief en maatschappelijk waardevol bedrijfsleven.

De minister van Economische Zaken en Klimaat,
H.G. Herbert